

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ТЕЛӘЧЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЮГАРЫ КИБӘХУЖА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

**чираттантыш утырыш дүртенче чакырылыш
КАРАРЫ**

«31» март 2021 ел

№ 20

Югары Кибәхужа авылы

«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Югары Кибәхужа авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә этләрне һәм мәчеләрне тоту Кагыйдәләрен раслау турында

Татарстан Республикасы Теләче районы прокурорының 15.03.2021 ел №02-01-26-2021 хатын карап, 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон нигезендә, Теләче муниципаль районы Югары Кибәхужа жирлеге Советы карар итте:

1. «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Югары Кибәхужа авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә этләрне һәм мәчеләрне тоту Кагыйдәләрен кушымта нигезендә расларга.
2. Әлеге карар гамәлдәге законнар нигезендә үз көченә керә.
3. Әлеге карарны гамәлдәге законнар нигезендә бастырып чыгарырга

Теләче муниципаль районы
Югары Кибәхужа авыл
жирлеге башлыгы

Ф.Р. Мәхмүтов

**«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Югары Кибәхужа
авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясендә этләрне һәм
мәчеләрне тоту Кагыйдәләре**

1 Гомуми нигезләмәләр

- 1.1. Әлеге «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Югары Кибәхужа авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясендә этләрне һәм мәчеләрне тоту Кагыйдәләре (алга таба - «Кагыйдәләр») йорт хайваннары белән гуманлы эш итү өлкәсендә бердәм һәм мәжбүри нормаларны һәм таләпләрне үтәүгә; хайваннарны фатирларда, йорт биләмәләрендә, хужалык итүче субъектларда тотуга; хайваннарны урамда йөртүне һәм транспортлауны оештыруга йорт хайваннары хужаларының (алга таба - «хайваннар») бурычларын һәм жаваплылыгын билгели.
- 1.2. Кагыйдәләр торак пунктларда хайваннарны тотуга, торак пунктларның санитар торышына, хайваннарны яклауга таләпләрне билгели торган Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары нигезендә эшләнгән һәм барлык физик һәм юридик затларга милек рәвешенә һәм ведомство буйсынуындагы булуына карамастан кагыла.
- 1.3. Хайваннарга карата мөлкәт турында Россия Федерациясе Граждан кодексы белән билгеләнгән гомуми кагыйдәләр кулланыла. Хайван суд карары буенча хужасыннан яки гамәлдәге законнарда каралган башка тәртиптә тартып алынырга мөмкин.
- 1.4. Хайванның хужасы булып хайваннарны (эт, песине) караучы физик яки юридик зат, шул исәптән хужасыз хайваннарны тоту өчен кабул ителгән затлар санала. Физик затка караган территориядә даими яшәүче хайван әлеге физик затның хайваны булып санала. Предприятие (учреждение, оешма) территориясендә урнашкан һәм сак яисә башка функцияләрне башкарыучы хайван әлеге юридик затныкы дип санала.

2. Хайваннар хужаларының бурычлары

Хайваннар хужалары бурычлы:

- 2.1. Гамәлдәге санитар кагыйдәләрне һәм гигиеник нормативларны, эпидемиягә каршы, эпизоотиягә каршы һәм санитар - гигиена чараларын үтәү өлешендә халыкның санитар - эпидемиологик иминлеген тәмин итү өлкәсендәге законнарны үтәргә.
- 2.2. Ветеринария һәм жәмәгать куркынычсызлыгы таләпләрен үтәргә, хайванның үз-үзен тотышын тәмин итәргә, анда ул әйләнә-тирәдәгеләр һәм башка хайваннар, физик һәм юридик затлар мөлкәтенә, муниципаль милеккә куркыныч тудырмый.
- 2.3. Үз хайваннарына кирәкле күләмдә азык-төлек һәм су бирү, төр һәм токым ихтыяжларына туры китереп йөрү, зоогигиеник тоту кагыйдәләрен үтәү.
- 2.4. Кануннарда билгеләнгән тәртиптә хайванны теркәүне һәм тәнгәлләштерүне тәмин итәргә.
- 2.5. Кичекмәстән кешене яисә башка хайванны тешләгән хайванны, хайванны карау өчен һәм, кирәк булганда, бинаны карантинлаштыру өчен, Татарстан Республикасы дәүләт ветеринария хезмәте учреждениесенә илтәп бирергә;
- 2.6. Хайван йогышлы авыру белән авырган очракта, , яки авыруга шикләнгәндә, дәүләт ветеринария хезмәте белгеченә кичекмәстән мөрәжәгать итәргә
- 2.7. Кичекмәстән Татарстан Республикасы дәүләт ветеринария хезмәте учреждениесенә хайваннарның кинәт үлү очраклары, аларның гадәти булмаган үз-үзләрен тотышы, кинәт агрессиясе яки хайванның башка хайваннарны тешләве турында хәбәр итәргә.
- 2.8. Үлгән хайваннарның мәетләрен ташларга һәм үлгән хайваннарны үз белдегән белән күмүгә юл куймаска, биологик калдыкларны утильләштерүнең ветеринария - санитария кагыйдәләре нигезендә хайваннарның мәетләрен утильләштерүне тәмин итәргә.
- 2.9. Алга таба хайванны тоту мөмкин булмаганда, хужасы аны башка гражданның яки оешманың тапшырырга тиеш. Хайваннан баш тарту милекченең хайванга карата хокукларын һәм бурычларын туктатуга һәм аны башка затларга тапшырганчы туктатуга китерми.

3. Хайваннарны тотуга карата куела торган таләпләр

3.1. Хайваннарны тотуга карата гомуми таләпләр: хайваннарны законнар таләпләренә туры китереп теркәү һәм идентификацияләү; хайваннарны ветеринария дөвалау-профилактика учреждениесенә даими рәвештә карау, профилактик прививкалар, диагностик тикшеренүләр алып бару; хайваннар һәм аның янәшәсендәге территориядә урнашкан урынның санитар торышын саклау. Гомуми файдалану урыннарында, балалар мәйданчыкларында, тротуарларда һәм башкаларда хайваннар калдырган экскрементлар хайван хужасы тарафыннан алып куелырга тиеш; торак урыннардагы тынлыкны һәм тынлыкны тәмин итү, шулай ук төнлә хайваннарны йөрткәндә ишек алдында

һәм урамда тынлыкны тәмин итү; жәмәгать урыннарында хайваннарның күзәтүчесез булуын, хужалар тарафыннан озак вакытка бәйсезлектә калдырудан тыш, озатып йөрүче затларсыз калдыру.

3.2. Тыела:

читлекләрдә, будкаларда һәм вольераларда хайванның үлчәмнәренә һәм физиологик ихтыяжларына туры килми торган хайваннар тоту; хайваннарны, кагыйдә нигезендә, кирәкле үз-үзен саклау һәм хайваннарны дрессурлаштыру очрактарыннан тыш, кешеләргә яки хайваннарга ташландыру; күпфатирлы йортларның гомуми кулланылыштагы урыннарында хайваннар тоту (баскыч читлекләрендә, гомуми балконнарда, кухняларда, коридорларда, йортларның подвалларында һәм башка биналарда); хайваннарны мөстәкыйль йөртү өчен чыгарырга; хайваннарны, тире, ит, башка төр хайван чималы файдалану максатыннан аулау; 14 яшьтән яшьрәк затларга каравылчы, эре токымнарга караган этләрне мөстәкыйль рәвештә куып чыгарырга.

3.3. Фатирларда һәм йортларда хайваннарны тоту тәртибе: бер гаиләле фатирларда, коммуналь фатир бүлмәләрендә хайваннарны тоту рөхсәт ителә. Хайваннарны коммуналь фатирлар бүлмәләрендә тоту күршеләрендә медицина ягыннан каршылыклар булмаганда һәм аларның язма ризалыгын алганда рөхсәт ителә; хайванның милек хокукында яисә башка хокукта хужасыныкы булган жир кишәрлеге территориясендә этне ирекле тоту рөхсәт ителә, бу очракта хайванның, хужасын яисә ул вәкаләт биргән башка заттан башка чыгуы рөхсәт ителми; гомуми файдаланудагы киртәләп алынган ишегалларында этне ирекле тоту, шулай ук, яшәүчеләрнең ризалыгы белән генә саклау хезмәте алып бару өчен, төнлә аны ишек алдына чыгару рөхсәт ителә; торак биналардагы хайваннар саны зоогигиеник таләпләр нигезендә аларга тоту шартларын тәмин итү мөмкинлегенә белән чикләнә. Фатирларда хайваннар, шул исәптән хужасыз хайваннар өчен приютлар һәм питомниклар оештыру тыела; милектә яки жир участогы булган эт хужаларына, участка кергәндә, ишегалдында эт булу турында кисәтү язуы урнаштырырга кирәк. Башка оешмалар, тиешле билгеләр (язулар) мәжбүри урнаштырылган очракта, территорияләре белән йөрүне тыюны билгеләргә хокуклы; күзәтүчесез хайваннар йорт хужаларыннан башка, хайваннар белән эш итүне жайга сала торган норматив хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә тоту өчен, йорт хужаларыннан башка тартып алынырга һәм приютка тапшырылырга тиеш. Ауланган хайваннар турында мәгълүмат һәркем өчен ачык.

3.4. Хужалык итүче субъектлар тарафыннан хайваннарны тоту:

хайваннарны даими тәрбияләү тәмин ителгән очракта, хайваннарны тоту рөхсәт ителә; әлегә максат өчен махсус жиһазландырылган биналар (урыннар) булмаганда, оешмаларда, учреждениеләрдә, предприятиеләрдә терлекләренә тоту тыела; хайваннарны контрольсез үрчүне булдырмас өчен, хужалык субъектына хайваннарны стерилизацияләргә тәкъдим ителә; хайваннарны предприятиедә тоту хужалык итүче субъектның эшчәнлек үзенчәлекләрен исәпкә алып башкарылырга һәм әлегә һәм аңа якин территориядәге кешеләрнең куркынычсызлык нормаларына туры килергә тиеш; бу

территориядә килүчеләрнең юклыгына алдан инанып, Предприятие территориясен саклау өчен вольерлардагы яки бәйлелектәге саклык этләрен жиберергә кирәк; предприятие территориясенә кергәндә, этләр белән территорияне саклау турында кисәтү табличкасы эленеп торырга тиеш; бакчачылык, яшелчәчелек, дача кооперативлары, туристлык базалары, спорт, хезмәт һәм ял лагерьлары территориясендә хайваннарны карап тоту элегә Кагыйдәләр таләпләрен үтәп рөхсәт ителә һәм юридик затның локаль норматив актлары белән жайга салына. Жәйге сезон тәмамлангач, хайваннарны бакчачылык, яшелчәчелек, дача кооперативлары, туристик базалар, спорт, Хезмәт һәм ял лагерьлары территорияләрендә тиешенчә карап тормыйча калдыру тыела.

3.5. Хайваннарны урамда йөртү тәртибе:

торақ биналардан, күп катлы торақ йортларның подъездларыннан, башка изоляцияләнгән территорияләрдән урамга бәйдә, ә Россия Федерациясе Хөкүмәте карары белән расланган потенциал куркыныч этләр исемлегенә кертелгән этләргә бәйдә һәм борынчык киертеп чыгарырга рөхсәт ителә. Кешеләр күпләп жыела торган урыннарда эт хужасы белән бергә бәйдә һәм борынчык киелгән булырга тиеш. Этне бәйдән муниципаль берәмлек башкарма хакимияте органының норматив хокукый акты белән ирекле йөртү өчен рөхсәт ителгән урыннарда жиберергә мөмкин. Йөртү өчен мәйданчыклар булмаганда, этләргә буш жирләрдә, элегә Кагыйдәләргә үтәп, кеше аз булган урыннарда йөртү рөхсәт ителә; урам аша һәм автомагистраль тирәсендә күчкәндә, эт хужасы автомобиль юлының юл өлешен кисеп чыкканда хайванның ирекле контрольсез хәрәкәтләнүен булдырмау тиеш; балалар мәйданчыкларында, стадионнарда, мәктәпкәчә, мәктәп һәм фатир территорияләрендә күршеләрендә медицина каршылыктары булмаганда һәм аларның язма ризалыгы алганда рөхсәт ителә; хужасының милек хокукында яисә башка хокукта булган жир кишәрлеге территориясендә этне ирекле тоту рөхсәт ителә, бу очракта хайванның хужасыннан яисә ул вәкаләт биргән башка заттан башка чикләрдән чыгу мөмкинлеге булмавын тәэмин итү шарт; гомуми файдаланудагы киртәләп алынган ишегалларында этне ирекле тоту, шулай ук төнлә каравыл хезмәте алып бару өчен аны төнлә урамда чыгару рөхсәт ителә;

торақ урыннарда асрала торган хайваннар саны аларга зоогигиеник таләпләр нигезендә тоту шартларын тәэмин итү мөмкинлеге белән чикләнә.

3.6. Хайваннарны жәмәгать транспортында йөртү куркынычсызлыкны тәэмин итүче һәм пассажирларның тынычсызлыгын булдырмый торган чараларны үтәгәндә тиешле транспорт чараларыннан файдалануның билгеләнгән кагыйдәләрен үтәп башкарыла.

3.7. Ветеринария һәм санитария - эпидемиология таләпләрен үтәп, элегә максатлар өчен махсус жиһазландырылган урыннарда хайваннар сату рөхсәт ителә.

4. Элегә кагыйдәләргә бозган өчен жаваплылык

Әлеге кагыйдәләрне бозуда гаепле физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар гамәлдәге законнар нигезендә жаваплы. Гражданнарның сәламәтлегенә китерелгән зыян яисә хайваннар мөлкәтенә китерелгән зыян законда билгеләнгән тәртиптә каплана.

Әлеге Кагыйдәләрдә каралмаган хайваннарны тоту буенча бүтән таләпләр Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының норматив хокукый актлары белән жайга салына.